

DE ONDERWIJSVISITATIE **Bouw**

Een evaluatie van de kwaliteit van de bachelor in de Bouw
aan de Katholieke Hogeschool Vives

www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Brussel - mei 2017

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE
BOUW**

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32 (0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2017/12.784/6

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN HET BESTUURSCOMITÉ KWALITEITZORG

Voor u ligt het rapport van de visitatiecommissie Bouw. Deze visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar evaluatie van de bachelor in de Bouw van de Katholieke Hogeschool Vives. Daarbij geeft zij toelichting bij de oordelen en aanbevelingen die resulteren uit het kwaliteitsonderzoek dat zij heeft verricht bij de bezochte opleiding. Dit initiatief kadert in de opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) betreffende de externe kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs.

Het visitatierapport is in de eerste plaats bedoeld voor de betrokken opleiding. Daarnaast wil het rapport aan de maatschappij objectieve informatie verschaffen over de kwaliteit van de geëvalueerde opleiding. Daarom is het visitatierapport ook op de webstek van de VLUHR publiek gemaakt.

Dit visitatierapport geeft een momentopname weer van de betrokken opleiding en vertegenwoordigt daarmee slechts één fase in het proces van blijvende zorg voor onderwijskwaliteit. Immers, al na korte tijd kan de opleiding gewijzigd zijn, al dan niet als reactie op de oordelen en aanbevelingen van de visitatiecommissie.

Graag dank ik namens het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van de VLUHR de voorzitter en de leden van de visitatiecommissie voor de bestede tijd alsook voor de deskundigheid waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd. De visitatie was ook enkel mogelijk dankzij de inzet van velen die binnen de opleiding betrokken waren. Ook hen willen wij daarvoor onze erkentelijkheid betuigen.

Hopelijk ervaart de opleiding dit rapport als een kritische weerspiegeling van haar inspanningen en als een bijkomende stimulans om de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding te verbeteren.

Petter Aaslestad

Voorzitter Bestuurscomité Kwaliteitszorg

	Voorwoord van de voorzitter van het Bestuurscomité Kwaliteitszorg	3
	DEEL 1 ALGEMEEN DEEL	
Hoofdstuk I	De onderwijsvisitatie Bouw	9
Hoofdstuk II	Tabel met scores	13
	DEEL 2 OPLEIDINGSRAPPORT EN SAMENVATTING	
	Katholieke Hogeschool Vives	
	Bachelor in de Bouw	19
	BIJLAGEN	
Bijlage I	Personalia van de leden van de visitatiecommissie	41
Bijlage II	Bezoekschema	43

DEEL 1

Algemeen deel

HOOFDSTUK I

De onderwijsvisitatie Bouw

1 INLEIDING

In dit rapport brengt de visitatiecommissie Bouw verslag uit van haar bevindingen over de bachelor in de Bouw die zij in het najaar 2016, in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), heeft bezocht.

Dit initiatief kadert, conform de decretale opdracht, in de werkzaamheden van de VLUHR met betrekking tot de organisatie en uitvoering van de externe beoordelingen van het onderwijs aan de Vlaamse universiteiten, hogescholen en andere ambtshalve geregistreerde instellingen.

2 DE BETROKKEN OPLEIDING

Ingevolge haar opdracht bezocht de commissie de opleiding bachelor in de bouw aan de Katholieke Hogeschool Vives op 1 en 2 december 2016.

3 DE VISITATIECOMMISSIE

3.1 Samenstelling

De samenstelling van de visitatiecommissie Bouw werd bekrachtigd door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg op 2 maart 2016, 18 april 2016 en 25 april 2016. De samenstelling van de visitatiecommissie kreeg op 27 juni 2016 een positief advies van de NVAO. De commissie werd vervolgens door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van de VLUHR ingesteld bij besluit van 1 augustus 2016.

De visitatiecommissie heeft de volgende samenstelling:

Voorzitter

- **Geert De Schutter**, gewoon hoogleraar bouwkunde, UGent

Leden

- **Filip Verkest**, voorzitter Bouwunie en afgevaardigd bestuurder bouwonderneming Verkest NV
- **Veronique Van Quaethem**, projectmanager bij studie bureau Demey, Roeselare
- **Ruben Vermeulen**, schakelstudent Industriële wetenschappen, KU Leuven

Andreas Smets, stafmedewerker kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van Vlaamse Universiteiten en Hogescholen, trad op als projectbegeleider en secretaris van deze visitatie.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

3.2 Taakomschrijving

Van de visitatiecommissie wordt verwacht dat zij

- gemotiveerde en onderbouwde oordelen geeft over de opleiding aan de hand van het beoordelingskader;
- aanbevelingen formuleert om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering;
- de bredere samenleving informeert over haar bevindingen.

3.3 Werkwijze

3.3.1 Voorbereiding

Ter voorbereiding van de visitatie werd aan de instelling gevraagd een zelfevaluatie-rapport op te stellen. De Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR heeft hiervoor een visitatieprotocol ter beschikking gesteld, waarin de verwachtingen ten aanzien van de inhoud van het zelfevaluatie-rapport uitgebreid zijn beschreven. Het zelfevaluatie-rapport volgt de opbouw van het accreditatiekader.

De commissie ontving het zelfevaluatie-rapport enkele weken voor het eigenlijke bezoek, waardoor zij de gelegenheid kreeg dit document vooraf zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden. De commissieleden werden bovendien verzocht om 10 afstudeerwerken door te nemen vooraleer het bezoek plaatsvond.

De commissie hield haar installatievergadering op 14 oktober 2016. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op het af te leggen bezoek. Bijzondere aandacht is besteed aan een eenduidige toepassing van het beoordelingskader en het visitatieprotocol. Verder werd het programma van het bezoek opgesteld (zie bijlage 2) en werd een eerste bespreking gewijd aan het zelfevaluatie-rapport.

3.3.2 Bezoek aan de instelling

Tijdens het in situ bezoek aan de instelling heeft de commissie gesprekken kunnen voeren met de verschillende betrokkenen bij de opleiding. Het bezoekschema voorzag gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de studenten, de docenten, ondersteuners, de alumni en het werkveld. Tevens was een spreekuur voorzien waarop de commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop personen op een vertrouwelijke wijze door de commissie konden worden gehoord. De gesprekken die de commissie heeft gevoerd, waren openhartig en verhelderend en vormden een goede aanvulling bij de lectuur van het zelfevaluatie-rapport.

Ook werd aan de instelling gevraagd – als een derde bron van informatie – om een aantal documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de commissie. Tijdens het bezoek is voldoende tijd uitgetrokken om de commissie de gelegenheid te geven om deze documenten te bestuderen. De documenten die ter inzage van de commissie werden gelegd, waren onder

andere verslagen van overleg in relevante commissies/organen, een representatieve selectie van handboeken/studiemateriaal, toets- en evaluatieopgaven, indicaties van de competenties van het personeel. Daar waar de commissie het noodzakelijk achtte heeft zij bijkomende informatie opgevraagd tijdens het bezoek om haar oordeel goed te kunnen onderbouwen.

Aan het einde van het bezoek werden, na intern beraad van de commissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleiding meegedeeld.

3.3.3 Rapportering

Als laatste stap in het visitatieproces heeft de visitatiecommissie per standaard haar bevindingen, overwegingen, het oordeel en verbeter-suggesties geformuleerd. Een overzicht van de verbeter-suggesties die de commissie doet ten aanzien van de opleiding is achteraan bij het rapport opgenomen.

De opleidingsverantwoordelijken van de betrokken opleiding werden in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren alvorens de tekst ervan definitief werd vastgelegd.

HOOFDSTUK II

Tabel met scores

In de hierna volgende tabel wordt het oordeel van de commissie op de standaarden uit het accreditatiekader weergegeven.

Per standaard wordt in de tabel aangegeven of de opleiding hier volgens de commissie onvoldoende of voldoende scoort. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel aan de hand van dezelfde tweepuntenschaal.

In het opleidingsrapport is inzichtelijk gemaakt hoe de commissie tot haar oordeel is gekomen. Het is dan ook duidelijk dat de scores in onderstaande tabel gelezen en geïnterpreteerd moeten worden in samenhang met de onderbouwing ervan in het opleidingsrapport.

Verklaring van de scores op de standaarden:

- Voldoende (V)** De opleiding voldoet voor deze standaard aan de basiskwaliteit want zij vertoont een acceptabel niveau over de hele breedte van de onderliggende criteria.
- Onvoldoende (O)** De generieke kwaliteitswaarborg is onvoldoende aanwezig.

Regels voor het bepalen van de scores voor het eindoordeel:

- Voldoende (V)** Het eindoordeel over een opleiding is 'voldoende' indien alle standaarden als 'voldoende' worden beoordeeld.
- Onvoldoende (O)** Het eindoordeel over een opleiding – of een opleidingsvariant – is 'onvoldoende' indien alle standaarden als 'onvoldoende' worden beoordeeld. Het eindoordeel over een opleiding – of een opleidingsvariant – is 'onvoldoende' indien na de nieuwe visitatie één of meerdere standaarden nog steeds als 'onvoldoende' zijn beoordeeld.
- Voldoende met beperkte geldigheidsduur (V')** Het eindoordeel over een opleiding – of een opleidingsvariant – is 'voldoende met beperkte geldigheidsduur', d.w.z. beperkter dan de accreditatie-termijn, indien bij een eerste visitatie één of twee standaarden als 'onvoldoende' worden beoordeeld.

	Standaard 1 - Beoogd eindniveau	Standaard 2 - Onderwijs- leeromgeving	Standaard 3 - Gerealiseerd eindniveau	Eindoordeel
Katholieke Hogeschool Vives				
Bachelor in de Bouw	V	V	V	V

DEEL 2

Opleidingsrapport

KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES

Bachelor in de Bouw

SAMENVATTING

Bachelor in de Bouw

Katholieke Hogeschool Vives

Op 1 en 2 december 2016 werd de professionele bachelor in de Bouw van de Katholieke Hogeschool Vives, in het kader van een onderwijsvisitatie op haar kwaliteit geëvalueerd door een commissie van onafhankelijke experts. In deze samenvatting, die een momentopname weergeeft, worden de belangrijkste bevindingen van de commissie opgelijst.

Profilering

De opleiding bachelor in de Bouw wordt ingericht door de Katholieke Hogeschool Vives en situeert zich binnen het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie (IWT). De opleiding is momenteel gehuisvest op de campus te Oostende. Een verhuis naar een andere locatie te Oostende staat gepland vanaf academiejaar 2018-2019.

De opleiding wordt ingericht sinds academiejaar 2012-2013 en startte als opleiding van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende (KHBO). In 2014 fuseerden de hogescholen KHBO en KATHO tot Vives. In het opstartjaar volgden 21 studenten de opleiding. De volgende twee jaren waren respectievelijk 41 en 66 studenten ingeschreven. In academiejaar 2015-2016 zijn 86 studenten ingeschreven in de opleiding.

De opleiding Bouw is praktijkgericht en bereidt voor op verschillende beroepsprofielen, waaronder technisch bediende voorbereiding-planning, calculator, EPB-verslaggever en werfleider.

Programma

De opleiding telt 180 studiepunten, verdeeld over drie jaar en zes semesters. Het programma start in het eerste semester met een basisvorming en kent daarna een progressieve opbouw. Zo wordt meer zelfstandigheid van de student verwacht en ook de opdrachten worden complexer. Het programma is opgebouwd op basis van vijf disciplinaire clusters. Het gaat om wooncomfort, bouwwerf, bouwsystemen, rekentechnieken en bouwmanagement.

Elk semester omvat een aantal opleidingsonderdelen, gevolgd door een bouwproject waarin de studenten de kennis en vaardigheden die ze tot dan toe hebben geleerd, toepassen in nieuwe, authentieke probleemsituaties. De studenten werken hieraan individueel en in groep. De opdrachten zijn veelal uitdagend.

De opleiding stelt een professioneel en toepassingsgericht programma voorop. De opleiding incorporeert maatschappelijke en professionele vaardigheden zoals communicatie-, presentatie-, ICT-vaardigheden. Dit zijn nuttige tools voor de later professionele loopbaan van de studenten. Verder is het programma doordrenkt met contacten uit de professionele sector. Geregeld gaan de studenten op bedrijfs- en/of werkbezoek en komt er een externe gastspreker langs.

Het hoorcollege vormt in de opleiding de meest voorkomende werkvorm. Het hoorcollege wordt veelal gecombineerd met activerende werkvormen en met oefensessies. Daarin gaan studenten in kleinere groepen aan de slag om de leerinhoud in te studeren. Het elektronische leerplatform wordt frequent gebruikt door de docenten, voornamelijk voor het beschikbaar stellen van leermaterialen. De cursusmaterialen zijn degelijk en verzorgd. De materialen, die bestaan uit handboeken, syllabi en slides zijn studentvriendelijk opgesteld.

In het laatste semester van de opleiding werkt de student aan de stage en de bachelorproef. Het laatste semester van de opleiding zijn de studenten dus bijna permanent aan de slag in het werkveld

Het laatste semester van de opleiding is eveneens opgevat als een 'mobility window' om internationale uitwisseling van studenten mogelijk te maken. De opleiding heeft enkele partnerschappen uitgewerkt met buitenlandse instellingen om studenten naar het buitenland te laten trekken.

Beoordeling en toetsing

Er is een grote variatie in evaluatievormen. De evaluaties gebeuren via permanente evaluatie en/of een examen tijdens de examenperiode. In dat laatste geval is de evaluatievorm mondeling of schriftelijk. Formatieve evaluatie komt eveneens frequent voor. De evaluatie kan uiteenlopende vormen aannemen: studenten krijgen een individuele of groepsopdracht en worden geëvalueerd op de manier waarop ze deze uitvoeren (proces-evaluatie, medewerking tijdens contactmomenten of participatie in groepswerken) en/of op hun eindproduct (productevaluatie, een verslag, paper of presentatie).

De opleiding moet nog meer inzetten op feedback aan studenten, zowel in groep als individueel.

Begeleiding en ondersteuning

De opleiding is gehuisvest op de campus te Oostende alwaar ze samen is ondergebracht met de Master in de Industriële Wetenschappen Bouwkunde van de KU Leuven. De huidige infrastructuur is eerder wat verouderd maar voldoet wel. Er zijn voldoende leslokalen, studieplekken en praktijkruimten beschikbaar. In de praktijkruimten hadden de studenten voldoende en modern materiaal voorhanden. De opleiding is vanaf academiejaar 2018-2019 gehuisvest op een nieuwe locatie, eveneens te Oostende

.De opleiding levert veel inspanningen om de studenten te begeleiden. De campus beschikt over een studie- en trajectbegeleider. Bij studiebegeleiding wordt advies gegeven aan een individuele student bij problemen met studiemethode, maken van plannings... Bij de trajectbegeleiding kan de student terecht i.v.m. vragen over het opnemen van toleranties, twijfels over verder studeren, aanvragen van vrijstellingen, vragen over het leer-krediet... In de eerste opleidingsfase krijgen de studenten na zes weken tussentijdse toetsen of proefexamens voor een aantal opleidingsonderdelen (Wiskunde, Sterkteleer en Bouwmaterialen). De studenten maken kennis met de manier van examineren, maar krijgen daarenboven ook feedback op hun leerproces. Samen met de resultaten van de LASSI-test (een test om studiehouding en studeergedrag in kaart te brengen), wordt de

student aangespoord om zelf te reflecteren en zijn studieproces bij te sturen, al dan niet via een gesprek met het opleidingshoofd of de studie- en trajectbegeleider. Iedere week wordt ook een uur monitoraatsessie ingepland.

Beroepsmogelijkheden

Na de opleiding vindt het gros van de afgestudeerden snel werk. In 2015 stapte 61% van de afgestudeerden in de arbeidsmarkt. De studenten gaan aan de slag als werfleider, calculator, EPB-verslaggever... De opleiding begeleidt de studenten in het vinden van werk. De stages, die voor student en werkgever een goed instrument zijn om elkaar te leren kennen, leiden vaak tot een vast arbeidscontract.

In datzelfde jaar (2015) schreven 39% van de afgestudeerden zich in voor een schakelprogramma voor een masteropleiding of een andere bacheloropleiding. Het merendeel van deze studenten tracht door te stromen naar de master Industriële wetenschappen Bouw, evenwel met wisselend succes.

OPLEIDINGSRAPPORT

Bachelor in de Bouw

Katholieke Hogeschool Vives

Woord vooraf

Dit rapport behandelt de professionele bachelor in de Bouw aan de Katholieke Hogeschool Vives. De visitatiecommissie bezocht deze opleiding op 1 en 2 december 2016.

De visitatiecommissie beoordeelt de opleiding aan de hand van de standaarden uit het VLUHR-beoordelingskader. Dit kader is afgestemd op de accreditatievereisten zoals gehanteerd door de NVAO. Voor elke standaard geeft de commissie een gewogen en gemotiveerd oordeel op een tweepuntenschaal: onvoldoende en voldoende. Bij de beoordeling van de standaarden betekent het concept 'basiskwaliteit' dat de generieke kwaliteitswaarborg aanwezig is en de opleiding – of een opleidingsvariant – voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een bachelor- of masteropleiding in het hoger onderwijs. De score voldoende wijst er op dat de opleiding voor deze standaard voldoet aan de basiskwaliteit en een acceptabel niveau vertoont voor de hele breedte van de onderliggende criteria. De score onvoldoende duidt erop dat de generieke kwaliteitswaarborg onvoldoende aanwezig is.

De oordelen worden onderbouwd met feiten en analyses. De commissie heeft inzichtelijk gemaakt hoe zij tot haar oordeel is gekomen. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel. De oordelen en aanbevelingen hebben betrekking op de opleiding met alle daaronder ressorterende varianten, tenzij anders vermeld.

De commissie beoordeelt de kwaliteit van de opleiding zoals zij die heeft vastgesteld op het moment van het visitatiebezoek. De commissie heeft zich bij haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport en de informatie die voortkwam uit de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de lesgevers, de studenten, de alumni, vertegenwoordigers van het werkveld en de verantwoordelijken op opleidingsniveau voor interne kwaliteitszorg, internationalisering en studiebegeleiding. De commissie heeft ook het studiemateriaal, de afstudeerwerken en de examenvragen bestudeerd. Tevens is door de commissie een bezoek gebracht aan de opleidings specifieke faciliteiten, zoals de leslokalen, de laboratoria en de bibliotheek.

Naast het oordeel formuleert de visitatiecommissie in het rapport aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief. Op die manier wenst de commissie bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van de opleiding. De aanbevelingen zijn opgenomen bij de respectieve standaarden. Aan het eind van het rapport is een overzicht opgenomen van verbeteringsuggesties.

De opleiding bachelor in de Bouw wordt ingericht door de Katholieke Hogeschool Vives en situeert zich binnen het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie (IWT). De opleiding is momenteel gehuisvest op de campus te Oostende. Een verhuis naar een andere locatie te Oostende staat gepland.

De opleiding wordt ingericht sinds academiejaar 2012-2013 en startte als opleiding van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende (KHBO). In 2014 fuseerden de hogescholen KHBO en KATHO tot Vives. In het opstartjaar volgden 21 studenten de opleiding. De volgende twee jaren waren respectievelijk 41 en 66 studenten ingeschreven. In academiejaar 2015-2016 zijn 86 studenten ingeschreven in de opleiding.

Standaard 1 - Beoogd eindniveau

De commissie beoordeelt het beoogd eindniveau van de bachelor in de Bouw als voldoende.

Op basis van het ZER leert de commissie dat “de opleiding Bouw praktijkgericht is en voorbereidt op verschillende beroepsprofielen, waaronder technisch bediende voorbereiding-planning, calculator, EPB-verslaggever en werfleider. De afgestudeerde professionele bachelor in de bouw heeft een grondig inzicht verworven in de constructie van gebouwen, wegen en kunstwerken, dankzij zijn kennis van materialen, constructiemethoden, normering en wetgeving. Hij heeft kennis van de fysische en stabiliteitsachtergronden van hedendaagse gebouwen en bouwtechnieken. Hij is op de hoogte van de regelgevingen op vlak van duurzaam bouwen en hernieuwbare energie en kan deze toepassen zowel in nieuwbouw als renovatieprojecten. Ook duurzame energetische renovatie komt hierbij aan bod. Hij kan de informaticatechnologie toepassen voor bouwtechnische en -organisatorische doelen. De professionele bachelor is in staat de kostprijs van een bouwwerk te berekenen, de werkzaamheden te plannen en de werkorganisatie op te zetten en te coördineren. Tijdens projectwerk en andere activerende werkvormen worden studenten doorheen de volledige

opleiding gestimuleerd om informatie op te zoeken, te analyseren, te interpreteren en op een correcte wijze te gebruiken. Deze onderwijspraktijk scherpt tevens hun organisatietalent en teamgericht werken aan.”

Om deze algemene visie te vertalen naar bruikbare leerresultaten neemt de opleiding de 16 gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten (DLR) over. De opleiding heeft de DLR verder geconcretiseerd in indicatoren. De commissie heeft de leerresultaten grondig bestudeerd en vindt de uitgewerkte concretisering er van in indicatoren een sterkte, te meer omdat de indicatoren een link leggen met de visie van de opleiding. De leerresultaten sluiten voor niveau en oriëntatie aan bij de Vlaamse kwalificatiestructuur.

De indicatoren kwamen tot stand na overleg in de Permanente onderwijscommissie (POC), waar studenten en docenten vertegenwoordigd zijn. Ook het werkveld en het vakgebied was nauw betrokken bij de opstelling van de leerresultaten en indicatoren, zo leert de commissie. De indicatoren tonen dan ook voldoende aandacht voor competenties die het werkveld belangrijk acht. Het werkveld verwacht immers dat afgestudeerden implementatiegericht werken en in staat zijn om te netwerken en zich bij te scholen. Daarnaast hechten ze belang aan professional skills, projectmanagement, analytisch denken en kritische reflectie. Op communicatievlak vinden ze het beheersen van vreemde talen en het kunnen schrijven van technische rapporten belangrijk. De commissie acht deze nauwe afstemming met het werkveld positief.

Omdat de opleiding een breed profiel nastreeft, heeft zij vier beroepsrollen gedefinieerd waartoe het programma opleidt. De commissie kon deze terugvinden in de leerresultaten en ook in de gesprekken konden de studenten, docenten en werkveldvertegenwoordigers de beroepsrollen benoemen. Het profiel van de opleiding is dus herkenbaar voor de stakeholders. Eveneens werd in de gesprekken meegedeeld dat het brede profiel van de opleiding eerder uniek in Vlaanderen is. Het zou volgens de commissie zinvol zijn dit te objectiveren door op korte termijn een benchmark van de leerresultaten, de indicatoren en de beroepsrollen uit te voeren. Door de verschillen en gelijkenissen van de Vlaamse opleidingen Bouw in kaart te brengen is het mogelijk het eigen profiel aan te scherpen.

De commissie concludeert dat de leerresultaten voor niveau en oriëntatie voldoen aan de eisen uit de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Ook de wensen en verwachtingen van het vakgebied en werkveld zijn op afdoende wijze in de leerresultaten geïncorporeerd. De opleiding heeft een breed profiel

en maakt dit op een transparante wijze zichtbaar door vier beroepsrollen als uitgangspunt te nemen. De commissie beoordeelt bijgevolg Standaard 1, het beoogd eindniveau, als voldoende.

Standaard 2 - Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt de onderwijsleeromgeving van de bachelor in de Bouw als voldoende.

De opleiding telt 180 studiepunten, verdeeld over drie jaar en zes semesters. Het programma start in het eerste semester met een basisvorming en kent daarna een progressieve opbouw. Zo wordt meer zelfstandigheid van de student verwacht en ook de opdrachten worden complexer. Het programma is opgebouwd op basis van vijf disciplinaire clusters, die de leerlijnen vormen. Het gaat om:

- wooncomfort;
- bouwwerf;
- bouwsystemen;
- rekentechnieken;
- bouwmanagement.

Iedere leerlijn krijgt een verantwoordelijke docent toegewezen die samen met de collega's de leerlijn bewaakt. De commissie merkt op dat de vijf clusters zichtbaar aanwezig zijn in het programma. Het blijkt voor externen echter niet altijd duidelijk hoe de link wordt gemaakt tussen de vier beroepsrollen en de vijf clusters. Het verdient aanbeveling dit verder te expliciteren. Hierbij dient de opleiding waakzaam te zijn dat de beroepsrollen, leerresultaten en indicatoren sturend optreden voor de inhoud van het programma. Eveneens merkt de commissie dat de leerlijnen van inhoudelijke aard zijn, maar dat er geen leerlijn is rond bijvoorbeeld vaardigheden, communicatie of onderzoekscompetenties, hoewel deze aspecten wel in het programma vervat zitten. Ook hier beveelt de commissie aan om de leerlijnen verder te expliciteren, vertrekkende van de leerresultaten en/of beroepsrollen.

Elk semester omvat een aantal opleidingsonderdelen, gevolgd door een bouwproject waarin de studenten de kennis en vaardigheden die ze tot dan toe hebben geleerd, toepassen in nieuwe, authentieke probleemsituaties. De studenten werken hieraan individueel en in groep. De commissie heeft de opdrachten van de bouwprojecten tijdens het visitatiebezoek ingekeken. De commissie stelt dat de inhoud ervan aansluit bij de eerdere

opleidingsonderdelen en dat de inhoud veelal uitdagend is voor de studenten. De inhoud van de bouwprojecten legt een duidelijke link met de beroepsprofielen. Een groeilijn naar complexiteit in de bouwprojecten van het derde, vierde en vijfde semester is evenwel niet zo zichtbaar en zou zinvol zijn, zo meent de commissie.

De commissie heeft op basis van het ZER, het elektronisch leermateriaal en de studiematerialen ter inzage een duidelijk zicht gekregen op de leerinhouden. Deze zijn in de lijn met de vooropgestelde leerresultaten. Het programma toont een gezonde mix tussen basiswetenschappen, verdiepende opleidingsonderdelen (gelinkt aan de disciplinaire clusters) en vaardighedsopdrachten. Niettemin doet de commissie enkele aanbevelingen om het programma te versterken:

- De beroepsrol 'calculator' kan sterker naar voor komen doorheen het hele programma. De rol is nu nog te veel gelinkt aan één specifiek opleidingsonderdeel.
- Het is aan te bevelen om studenten een werfverslag te laten maken tijdens de opleiding, eventueel gekoppeld aan een bouwproject.
- De tekeningen die de studenten tijdens de bouwprojecten moeten uitwerken zouden meer detail mogen vertonen. Bijvoorbeeld maatvoering en arcering zijn nu vaak niet toegevoegd. Zeker in de bouwprojecten vanaf het derde semester is dit een must.
- Het uittekenen van kunstwerken (bv. Overstortkamers en inspectieputten van gewapend beton) zou nadrukkelijker in het programma kunnen worden opgenomen.
- Vanuit het werkveld komt de vraag naar een opleidingsonderdeel omtrent industrie/metaalbouw.
- De ontwikkeling van leidinggevende vaardigheden zoals respectvolle communicatie met arbeiders, coachen van collega's en het geven van een feedbackgesprek zouden een plaats kunnen krijgen in het programma.
- Het opleidingsonderdeel bouwmachines dient kritisch te worden geëvalueerd. Een dergelijk opleidingsonderdeel kan zinvol zijn, maar tegelijk gebeurt het in praktijk maar zelden dat de studenten de kennis die ze hier hebben opgedaan, gebruiken.

Bovenstaande aspecten kunnen eventueel geïntegreerd worden in het programma. De commissie wil zeker niet gezegd hebben dat het programma op dit moment niet voldoet. Integendeel, het programma is up-to-date en sluit prima aan bij de leerresultaten en bij de verwachtingen van het

werkveld en vakgebied. Hierbij ter afronding denkt de commissie dat het zinvol is om de cursusmaterialen en leerinhouden periodiek voor te leggen aan externen en deskundigen om eventuele overlappings op te sporen en na te gaan of de leerinhouden nog steeds aansluiten bij de verwachtingen van het werkveld en het vakgebied.

Eveneens denkt de commissie dat de opleiding de invoering van keuze-opleidingsonderdelen moet onderzoeken. Nu is het programma een vast geheel zonder keuze. Een beperkte differentiatie zou hier verandering in kunnen brengen en een meerwaarde voor de opleiding betekenen, zo redeneert de commissie. Studenten kiezen dan enkele opleidingsonderdelen die aansluiten bij hun interesse en eventuele latere beroepskeuze. Ook in het eerste jaar zou er gedacht kunnen worden aan differentiatie. In de eerste weken van het eerste jaar is het niveauverschil van een aantal studenten, zeker op het vlak van wiskunde, groot, zo leert de commissie. Meer differentiatie kan dan een mogelijkheid bieden om excellerende studenten verder uit te dagen en andere studenten meer begeleiding te bieden. De huidige breedte van het programma zou hierdoor zeker niet verloren gaan.

De opleiding stelt een professioneel en toepassingsgericht programma voorop. De opleiding incorporeert maatschappelijke en professionele vaardigheden zoals communicatie-, presentatie-, ICT-vaardigheden. Dit zijn volgens de commissie nuttige tools voor de later professionele loopbaan van de studenten. Elementen rond leidinggeven (aan arbeiders op de werf) zijn evenwel niet terug te vinden in het programma, maar vormen mogelijk wel een zinvolle aanvulling. Verder is het programma doordrenkt met contacten uit de professionele sector. Geregeld gaan de studenten op bedrijfs- en/of werfbezoek en komt er een externe gastspreker langs. Niet alleen de studenten, maar ook de docenten onderhouden erg veel contacten met het werkveld. Hierdoor zijn ze in staat om tijdens de lessen praktijkvoorbeelden te geven en in te spelen op technologische ontwikkelingen. De meeste contacten tussen studenten en werkveld worden uiteraard gelegd in het kader van de stage en de bachelorproef. Tot academiejaar 2015-2016 bestond de bachelorproef uit een onderdeel stage (9stp) en een onderdeel eindwerk (12stp). Vanaf academiejaar 2016-17 worden de stage en het eindwerk anders georganiseerd. Het laatste semester van de opleiding wordt ingevuld met 2 opleidingsonderdelen, namelijk de stage (10 stp) en de bachelorproef (20 stp). Het laatste semester van de opleiding zijn de studenten dus bijna permanent aan de slag in het werkveld. De studenten gaven de commissie te kennen deze werkwijze te

appreciëren: ze vinden het fijn om meerdere maanden aan een stuk aan de slag te gaan buiten de school en vinden het een prima voorbereiding op een latere werkplek.

Het laatste semester van de opleiding is eveneens opgevat als een 'mobility window' om internationale uitwisseling van studenten mogelijk te maken. In 2014–2015 en 2015–2016 gingen telkens drie studenten naar het buitenland, wat overeenkomt met 8.5% van het aantal afgestudeerden in beide jaren. De opleiding heeft enkele partnerschappen uitgewerkt met buitenlandse instellingen en focust dus niet enkel op Erasmusuitwisseling. De internationale uitwisseling is van start gegaan en de studenten tonen met mondjesmaat interesse. Echter kan niet gezegd worden dat het grote aantallen zijn die naar het buitenland gaan. Mogelijke reden daarvoor is, zo leerde de commissie, dat de Belgische werkgevers de waarde van een buitenlandse ervaring niet gelijk achten aan de ervaring opgedaan op een Belgische stageplaats. Studenten die naar het buitenland gaan, hebben volgens de werkgeversvertegenwoordigers waarmee de commissie sprak, dan wel een betere kennis van buitenlandse wetgeving en bouwmethoden, maar zijn minder snel inzetbaar op de Belgische markt. De studenten lijken geneigd deze visie te volgen en zijn daarom terughoudend om naar het buitenland te gaan. De commissie acht dit echter een bediscussieerbare veronderstelling. Een buitenlandse ervaring biedt niet minder, maar wel andere competenties aan de studenten. De commissie raadt daarom aan dat de opleiding in overleg treedt met het werkveld om hen te overtuigen van het nut van een internationale ervaring.

Het moet wel gezegd worden dat de opleiding nu reeds acties neemt om de internationale competenties van de studenten – zoals ook verwacht in de leerresultaten – te versterken. Zo is er in verschillende opleidingsonderdelen aandacht voor Engelse en Franse taalvaardigheid, wordt er jaarlijks een internationale dag georganiseerd, tracht het departement internationale studenten aan te trekken en zijn er internationale gastsprekers. Ook de aandacht voor de omgang met verschillende nationaliteiten en culturen en het globaal maatschappelijk engagement komen in het programma aan bod. Deze initiatieven waardeert de commissie.

Het hoorcollege vormt in de opleiding de meest voorkomende werkvorm. In het eerste en tweede jaar wordt ongeveer 50% van de contacturen met deze onderwijsvorm ingevuld. In het derde jaar neemt het aandeel hoorcollege af ten voordele van de bachelorproef en de stage. Het hoorcollege wordt veelal gecombineerd met activerende werkvormen en

met oefensessies. Daarin gaan studenten in kleinere groepen aan de slag om de leerinhoud in te studeren. In de oefensessie Toegepaste wiskunde wordt gebruik gemaakt van Peer Assistant Learning (PAL-sessie). De PAL-sessies acht de commissie een zinvolle aanvulling in gehele pakket van werkvormen. Het elektronische leerplatform wordt frequent gebruikt door de docenten, voornamelijk voor het beschikbaar stellen van leermaterialen. De commissie denkt dat het leerplatform nog verder kan gebruikt worden voor het geven van feedback (zie verder). De cursusmaterialen zijn degelijk en verzorgd. De materialen, die bestaan uit handboeken, syllabi en slides zijn studentvriendelijk opgesteld.

De instroom van de opleiding steeg de voorbije jaren, maar vertoonde in 2016-2017 een lichte daling. Dat hoeft geen probleem te vormen, al is waakzaamheid hieromtrent wel geboden. De opleidingsverantwoordelijken vermoeden dat de nakende verhuis van de opleiding hiervoor iets tussen zit. De opleiding tracht de instroom terug aan te zwengelen door een communicatieplan uit te werken. De instroom komt voornamelijk uit het ASO en TSO en bestaat veelal uit jongens. Het valt op dat de studenten uit het ASO betere rendementscijfers halen, al moet worden gezegd dat de cijfers voor de hele opleiding degelijk zijn.

Momenteel is de opleiding gehuisvest op de campus te Oostende alwaar ze samen is ondergebracht met de Master in de Industriële Wetenschappen Bouwkunde van de KU Leuven. De huidige infrastructuur is eerder wat verouderd maar voldoet wel, zo stelt de commissie. Er zijn voldoende leslokalen, studieplekken en praktijkruimten beschikbaar. In de praktijkruimten hadden de studenten voldoende en modern materiaal voorhanden. De aankoop of de huur van een GPS-total-station is evenwel aan te raden. Ook de collectie in de bibliotheek was up-to-date. De studenten vinden daar diverse tijdschriften die actuele thema's behandelen. De opleiding is vanaf academiejaar 2018-2019 gehuisvest op een nieuwe locatie, eveneens te Oostende.

Vanuit de opleiding worden veel inspanningen geleverd om de studenten te begeleiden. De campus beschikt over een studie- en trajectbegeleider. Bij studiebegeleiding wordt advies gegeven aan een individuele student bij problemen met studiemethode, maken van plannings... Bij de trajectbegeleiding kan de student terecht i.v.m. vragen over het opnemen van toleranties, twijfels over verder studeren, aanvragen van vrijstellingen, vragen over het leerkrediet... In de eerste opleidingsfase krijgen de studenten na zes weken tussentijdse toetsen of proefexamens voor een

aantal opleidingsonderdelen (Wiskunde, Sterkteleer en Bouwmaterialen). De studenten maken kennis met de manier van examineren, maar krijgen daarenboven ook feedback op hun leerproces. Samen met de resultaten van de LASSI-test (een test om studiehouding en studeergedrag in kaart te brengen), wordt de student aangespoord om zelf te reflecteren en zijn studieproces bij te sturen, al dan niet via een gesprek met het opleidingshoofd of de studie- en trajectbegeleider. Iedere week wordt ook een uur monitoraatsessie ingepland. De commissie acht al deze initiatieven positief.

De opleiding wordt vormgegeven door een deskundig team van lectoren, zo leerde de commissie op basis van de beschikbare cv's. De lectoren zijn gekwalificeerd en hebben allen veel beroepservaring. Bovendien onderhouden de lectoren op regelmatige basis contacten met het werkveld en wonen ze occasioneel congressen en studiedagen bij om de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebied op te volgen. De docenten doen eveneens aan praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (PWO) en integreren de bevindingen ervan in de lessen. Deze inspanningen dragen er toe bij dat de lectoren zeer geschikt zijn voor het overbrengen van theoretische en praktijkgerichte materie. Het lijkt de commissie bovendien zinvol om (excellerende) studenten te betrekken bij het PWO. Ook op onderwijskundig vlak is de kwaliteit van de lectoren in orde. Er worden door de hogeschool en het departement inspanningen geleverd om de lectoren te professionaliseren. Er wordt ingezet op studentvriendelijke cursusmaterialen, activerende werkvormen, bedrijfsbezoeken, praktijkopdrachten etc. Uit de bevraging van de studenten blijkt dat ze tevreden zijn met de kwaliteit van de lectoren en de methoden van lesgeven.

De tevredenheid van de studenten wordt eveneens verklaard door de kleinschaligheid van de opleiding, zo denkt de commissie. Het team dat niet al te groot is, hanteert een opendeurpolitiek waardoor de lectoren zeer betrokken en toegankelijk zijn. Studenten die met vragen of problemen zitten, kunnen de lectoren op alle tijden aanspreken. De toegankelijkheid van de lectoren en de methoden van lesgeven vereisen echter wel een grote tijdsinvestering van de lectoren en daar schuilt op termijn een gevaar in voor het kleine lectorenteam. In de gesprekken met de commissie gaven de lectoren reeds aan dat de werkdruk hoog is. Zeker in het licht van stijgende studentenaantallen en de nakende verhuis die ook een tijdsinvestering zal vergen, vraagt de commissie hieromtrent aandacht en lijkt bijkomende capaciteit noodzakelijk.

De kleinschaligheid van het team brengt eveneens een vertrouwelijke en vaak informele methodiek van kwaliteitszorg met zich mee. Er is veel overleg tussen lectoren, studenten en werkveld waardoor problemen snel worden aangepakt en suggesties snel worden onderzocht. De commissie vindt dit een sterkte van de opleiding, want de informele methodes worden gecombineerd met periodieke bevestigingen van verschillende stakeholders en formele overlegorganen. Het moet evenwel worden gezegd dat de commissie voorafgaand aan het visitatiebezoek met heel wat vragen en twijfels zat omtrent het vormgeven van het programma, het opzet van de eindwerken en het gerealiseerde eindniveau van de opleiding. Het zelfevaluatierapport van de opleiding, de overige stukken en de eindwerken gaven immers een niet altijd even helder beeld van de opleiding. De gesprekken met management, studenten, docenten, alumni en werkveld waren voor de commissie nodig om een aantal elementen te verhelderen. Het is de commissie echter duidelijk geworden dat de opleiding op vele punten in transitie zat. De tijd tussen het schrijven van het ZER en het visitatiebezoek heeft de opleiding gebruikt om de inhoud van een aantal opleidingsonderdelen bij te sturen en het concept van de eindwerken aan te pakken (zie standaard 3). Het feit dat de opleiding op eigen initiatief een aantal wijzigingen in het programma heeft doorgevoerd, toont volgens de commissie aan dat de kwaliteitszorgmethodiek van de opleiding werkt en haar vruchten afwerpt. De opleiding volgt hierbij de PDCA-cirkel. Ten tijde van het schrijven van het ZER zat de opleiding in de Do- en Control-fase. De Act-fase volgde nadien en werd voor de commissie zichtbaar tijdens het bezoek. Om in de toekomst aan externen duidelijk te maken dat de kwaliteitszorgmethodiek werkt, raadt de commissie aan om voldoende informatie te expliciteren en neer te schrijven in verslagen, actieplannen, kwaliteitshandboeken, etc.

Concluderend stelt de commissie dat de studenten in een uitdagende leeromgeving terecht komen. De leerinhouden sluiten aan op de beoogde leerresultaten, zijn actueel en sterk gelinkt aan de verwachtingen van het werkveld. De opleiding kan terugvallen op een sterk lectorenteam, hardwerkende opleidingsverantwoordelijken en gemotiveerde ondersteuners. Binnen het programma zijn nog enkele punten ter verbetering mogelijk, net zoals er op het vlak van internationalisering nog stappen kunnen worden gezet. De commissie denkt dat de opleiding nu vooral moet consolideren wat ze de afgelopen jaren heeft opgebouwd en geleidelijk moet verder bouwen aan deze weg. De commissie beoordeelt bijgevolg standaard 2, de onderwijsleeromgeving, als voldoende.

Standaard 3 - Gerealiseerd eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerd eindniveau van de bachelor in de Bouw als voldoende.

Binnen Vives is een toetsbeleid uitgewerkt. De kernpunten van het evalueren zijn ook terug te vinden in de toetsvisie van de opleiding. De keuze van de evaluatievorm is de keuze van de individuele docent. De keuze wordt ingegeven door de relatie met de beoogde leerresultaten, individuele voorkeuren, ervaring en praktische factoren. De evaluaties gebeuren via permanente evaluatie en/of een examen tijdens de examenperiode. In dat laatste geval is de evaluatievorm mondeling of schriftelijk. Formatieve evaluatie komt eveneens frequent voor bijvoorbeeld bij PAL-sessies en bij peerevaluaties. De evaluatie kan uiteenlopende vormen aannemen: studenten krijgen een individuele of groepsopdracht en worden geëvalueerd op de manier waarop ze deze uitvoeren (procesevaluatie, medewerking tijdens contactmomenten of participatie in groepswerken) en/of op hun eindproduct (productevaluatie, een verslag, paper of presentatie). De commissie heeft vastgesteld dat er een goede variatie aan toetsvormen is en ze is vooral tevreden met het grote aandeel permanente evaluatie omdat deze evaluatievorm goed aansluit bij de beoogde leerresultaten. De peer-evaluatie acht de commissie noemenswaardig.

De commissie is eveneens tevreden met de inspanningen die de opleiding levert om de kwaliteit van de toetsen te garanderen. Ten eerste geven de leerdoelen de docenten houvast bij het opstellen van de evaluatiemethoden. Ten tweede werken de docenten met verbeterleutels en worden toetsmatrijzen gehanteerd. Ten slotte worden de examenstatistieken geanalyseerd in de toetscommissie. Dit alles draagt volgens de commissie in voldoende mate bij tot een valide en betrouwbare wijze van toetsen. De transparantie over de methoden van toetsen kan nog worden versterkt, meent de commissie. Hoewel alle informatie over de evaluatievorm terug te vinden is in de ECTS-fiches, in het onderwijs- en examenreglement en in speciaal gemaakte informatiebrochures, deelden de studenten mee dat de docenten soms tegenstrijdige informatie geven in het kader van het maken van opdrachten. Ook het geven van systematische feedback is een aandachtspunt. De studenten zijn vragende partij om feedback zowel in groep als individueel te krijgen.

De commissie heeft tijdens het bezoek een aantal toetsen, examens en opdrachten ingekeken en meent dat deze qua niveau en oriëntatie aansluiten bij de vooropgestelde leerresultaten. De toetsen, examens en opdrachten worden eveneens op adequate wijze beoordeeld waardoor ze een indicator zijn van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding.

Het eindniveau van de opleiding wordt daarnaast ook beoordeeld in het opleidingsonderdeel bachelorproef dat tot 2015-2016 bestond uit een deel stage en een deel eindwerk. Vanaf 2016-2017 worden de stage en de bachelorproef twee afzonderlijke opleidingsonderdelen en zal dus ook de eindbeoordeling worden losgekoppeld. Het blijft evenwel mogelijk voor de student om de stage en de bachelorproef inhoudelijk te koppelen, door in de bachelorproef een topic uit te werken waarmee hij/zij tijdens de stage in aanraking is gekomen. De bachelorproef en de stage krijgen wel een verschillende finaliteit. In de stage werkt de student aan een aantal softskills. In de bachelorproef wordt getoetst of alle leerresultaten zijn bereikt. De eindwerken die de commissie voorafgaand heeft ingekeken waren van het oude type. Deze eindwerken hadden veel weg van een stageverslag of een literatuurstudie, waardoor het bereikte eindniveau onvoldoende kon worden getoetst. De commissie is dan ook tevreden met het aangepaste opzet van de bachelorproef en de stage. Hoewel de commissie nog geen bachelorproeven nieuwe stijl heeft kunnen bestuderen, heeft ze er wel alle vertrouwen in dat deze van een degelijk niveau zullen zijn. De commissie heeft hiervoor volgende evidenties:

- Het stemt de commissie positief dat de opleidingsverantwoordelijken zelf inzagen dat het huidige opzet onvoldoende garanties bood en daarom een gerichte verbetering hebben doorgevoerd.
- Het draaiboek voor de bachelorproef en stage zijn herwerkt naar de nieuwe stijl. Het draaiboek geeft toelichting bij de organisatie, de doelen en evaluatie van de bachelorproef en de stage. Het draaiboek is helder uitgewerkt, stelt de commissie.
- De bachelorproef nieuwe stijl moet een onderzoeksvraag met concrete probleemstelling, methodologie, bronnenmateriaal en conclusies bevatten.
- In de gesprekken werd toegelicht dat de bachelorproef een aantal technisch-bouwkundige elementen dient te bevatten zoals detailsneden en -tekeningen en dat er aandacht zal zijn voor werfinschikking.
- Bovendien moet gesteld worden dat de kwaliteit van de toetsen en examens van de andere opleidingsonderdelen een indicator zijn van het niveau van de opleiding.

De commissie juicht deze aanpassingen toe, maar benadrukt dat een evaluatie van de bachelorproeven noodzakelijk is zodra de eerste nieuwe bachelorproeven zijn binnengeleverd. Ook het aandeel dat de mentor van de stageplaats/bedrijf heeft in de evaluatie moet aandachtig worden bekeken. De verwachtingen van het werkveld stemmen immers niet altijd overeen met deze van de opleiding wat kan leiden tot afwijkende beoordelingen.

Na de opleiding vindt het gros van de afgestudeerden snel werk. In 2015 stapte 61% van de afgestudeerden in de arbeidsmarkt. De studenten gaan aan de slag als werfleider, calculator, EPB-verslaggever... De jobs waarin de studenten terecht komen, linken met de beroepsrollen die de opleiding voor ogen heeft. De commissie vindt het sterk dat de opleiding de studenten begeleidt in het vinden van werk. De commissie leerde verder dat de werkgevers tevreden zijn met de kwaliteit van de afgestudeerden. Het praktijkgerichte aandeel van de opleiding wordt aangeprezen, doch ook de theorie zit sterk verweven in het curriculum. De stages, die voor student en werkgever een goed instrument zijn om elkaar te leren kennen, leiden vaak tot een vast arbeidscontract.

In datzelfde jaar (2015) schreven 39% van de afgestudeerden zich in voor een schakelprogramma voor een matsteropleiding of een andere bacheloropleiding. Het merendeel van deze studenten tracht door te stromen naar de master Industriële wetenschappen Bouw, evenwel met wisselend succes. Verdere monitoring is op dit vlak aangewezen. Het lijkt de commissie eveneens zinvol dat de opleiding de studenten die willen doorstromen naar een master, voldoende informeert.

De commissie concludeert dat de wijze van toetsen en examineren is afgestemd op de beoogde leerresultaten. De toetsen zijn valide, betrouwbaar en over het algemeen voldoende transparant. De inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en de doorstroom naar een vervolgopleiding zijn goed. De stage en bachelorproeven nieuwe stijl geven de commissie bovendien voldoende vertrouwen dat het eindniveau in de toekomst op adequate en geïntegreerde wijze zal worden getoetst. Al deze elementen doen de commissie besluiten dat het beoogd eindniveau is bereikt en daarom kent ze de score voldoende toe aan standaard 3.

Integraal eindoordeel van de commissie

Standaard 1 – Beoogd eindniveau	V
Standaard 2 – Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3 – Gerealiseerd eindniveau	V

Vermits standaard 1 als voldoende wordt beoordeeld, standaard 2 als voldoende en standaard 3 als voldoende, is het eindoordeel van de opleiding bachelor in de Bouw, conform de beslisregels, voldoende.

Samenvatting van de aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief

Standaard 1 – Beoogd eindniveau

- Voer een benchmark uit ten opzichte van de andere Vlaamse opleidingen Bouw.

Standaard 2 – Onderwijsleeromgeving

- Differentieer in de leerinhoud of in de werkvormen zodat excellerende studenten meer worden uitgedaagd en minder goed voorbereide studenten meer begeleiding kunnen krijgen. Denk ook aan keuzeopleidingsonderdelen.
- Bekijk de inhoud van het programma en integreer eventueel enkele van de door de commissie gestipuleerde suggesties.
- Maak de beroepsrollen meer sturend voor de inhoud van het programma. Versterk eveneens de leerlijnen. Creëer leerlijnen rond vaardigheden, communicatie of onderzoekscompetenties... en zorg ervoor dat deze fungeren als echte groeilijnen voor studenten.
- Ontwikkel een communicatiebeleid waarbij de troeven van de nieuwe campus in de verf worden gezet. Tracht tegelijk meer vrouwelijke studenten aan te trekken.
- Ga in dialoog met het werkveld omtrent het belang en de meerwaarde van een internationale ervaring voor de student. Probeer eventuele betwijfelbare veronderstellingen weg te werken.
- Monitor de werkdruk van de docenten, te meer met het oog op de nakende verhuis.
- Maak de PDCA-cirkel blijvend rond. Implementeer verbetermaatregelen en monitor op systematische wijze. Expliciteer het beleid, documenteer de acties en communiceer over de genomen stappen.

Standaard 3 – Gerealiseerd eindniveau

- Maak de studenten duidelijk wat de verwachtingen zijn van opdrachten en groepswerken. Zorg er voor dat alle docenten dezelfde communicatie hieromtrent voeren.
- Zet in op feedback, zowel individueel als in groep. Zie feedback niet als een eindpunt na een test, maar maak er een actief leermoment van in het leerproces van de student.
- Monitor de kwaliteit van de bachelorproef en stage nieuwe stijl. Speel kort op de bal en durf opnieuw bijsturen indien dat nodig blijkt.
- Begeleid studenten bij de doorstroom naar een vervolgopleiding. Maak hen duidelijk wat het niveau en de inhoud van de vervolgopleiding is. Monitor de slaagcijfers.

BIJLAGEN

BIJLAGE I

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Geert De Schutter is gewoon hoogleraar 'Betontechnologie' aan de Universiteit Gent, Vakgroep Bouwkundige Constructies, Laboratorium Magnel voor Betononderzoek. Hij is laureaat van talrijke nationale en internationale prijzen, met onder meer de Vreedenburgh-prijs 1998, de RILEM Robert L'Hermite Medaille 2011, en de ACI Anderson Medaille 2014. In 2012 werd hem aan de Universiteit van Luik een Francqui Chair toegekend. Van 2009 tot 2014 was Prof. G. De Schutter tevens Director of Development van RILEM, de internationale unie van laboratoria en experts inzake bouwmaterialen. Op dit ogenblik is hij nog steeds lid van het RILEM Bureau. G. De Schutter is tevens actief lid van enkele andere internationale verenigingen in het vakgebied, zoals ACI en fib, met actieve inbreng in diverse technisch-wetenschappelijke werkgroepen. Tijdens zijn loopbaan is hij gastprofessor geweest aan meerdere universiteiten wereldwijd, zoals Oita University (Japan, 2002), Université de Cergy-Pontoise (Frankrijk, 2008-2014) en Université de Nantes (Frankrijk, 2016). Op dit ogenblik is hij gastprofessor aan Tongji University, Shanghai (China, 2014-2017). Hij is (mede-)auteur van een 500-tal publicaties in tijdschriften en proceedings van conferenties. In 2008 publiceerde hij wereldwijd het eerste wetenschappelijk boek betreffende zelfverdichtend beton. Mede omwille van zijn vooraanstaande en leidinggevende rol wereldwijd inzake het wetenschappelijk onderzoek naar zelfverdichtend beton, ontving hij recent een ERC Advanced Grant toegekend voor het project 'SmartCast', 2016-2021. Dit type van Grant, toegekend door de European Research Council, is een zeer competitieve vorm van financiering toegekend aan toponderzoekers die werken aan grensverleggende onderzoeksvoorstellen met significante impact op de maatschappij.

Veronique Van Quaethem is projectmanager bij Infrabureau Demey uit Roeselare, een studiebureau infrastructuur met de focus op ontwerp en begeleiding in uitvoering van riolerings- en wegeniswerken, waterbeheersingswerken, studie omgeving, hydronautstudies alsook herinrichting van dorpskernen. Zij behaalde een diploma Licentiaat in de Wetenschappen, afdeling Geografie optie Landmeetkunde, aan de Universiteit Gent (2002). In haar huidige functie staat zij aan het hoofd van projectteams van infrastructuurprojecten in ontwerp- en uitvoeringsfase en verzorgt zij de relaties met zowel de opdrachtgevende als adviesverlenende instanties. Hierbij staat zij in voor het workflowmanagement, kwaliteitsbewaking en de nauwgezette opmaak en opvolging van de dagelijkse planning. Zij is tevens beëdigd als landmeter-expert door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge en oefent in bijberoep dit vrij beroep uit.

Filip Verkest studeerde af als Licentiaat Handels- en Financiële Wetenschappen aan de Vlaamse Economische Hogeschool in Brussel in 1981 en behaalde ook een aggregatie voor het secundair onderwijs. Hij is afgevaardigd bestuurder van Bouwonderneming Verkest NV in Wingene. Tevens is hij nationaal voorzitter van Bouwunie, de bouwfederatie voor KMO. Filip Verkest is lid van het Vast Comité van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB), Grondwijzer VZW, een organisatie die het grondverzet regelt en Vlaanderen Bouwt VZW die vanuit de bouwsector betaalbare, duurzame en met een architecturale meerwaarde gebouwen stimuleert. Daarnaast is hij ook Rechter in Handelszaken aan de Rechtbank van Koophandel Gent, afdeling Brugge.

Ruben Vermeulen studeerde Bachelor in de Bouw aan de Hogeschool Odisee, Campus Aalst. Tijdens deze driejarige opleiding richtte hij zich niet alleen op woningbouw, maar nam hij ook de uitdaging aan om stage te lopen in de bruggenbouw bij Jan De Nul. Als assistent werfleider was hij er nauw betrokken bij de planning en de realisatie van de tweede semi-integraal brug in België (Knokke). Tijdens zijn studies was Ruben lid van de werkgroep die de kwaliteit van de opleiding bewaakt (ASTOR project) en nam hij het voortouw bij Deltaworx, een hip bureau dat zich specialiseert in het uitzenden van studenten naar diverse events. Ruben studeerde af in 2016 en is momenteel werkzaam als assistent projectleider bij bouwbedrijf NV De Raedt, te Zele. Hierbij geeft hij technische en administratieve ondersteuning bij diverse nieuwbouw- en renovatieprojecten.

BIJLAGE II

Bezoekschema

Katholieke Hogeschool Vives

1 december 2016

10:00–12:30	intern beraad visitatiecommissie + middagmaal
12:30–13:30	gesprek opleidingsverantwoordelijken
13:30–13:45	intern werkoverleg
13:45–14:45	gesprek studenten
14:45–15:00	intern werkoverleg
15:00–16:00	gesprek docenten
16:00–16:15	intern werkoverleg
16:15–17:00	gesprek ondersteuners
17:00–17:45	nabespreking commissie + extra gelegenheid tot inzage materialen
17:45–18:45	gesprek met afgestudeerden van de opleiding en werkveld
18:45	avondmaaltijd visitatiecommissie

2 december 2016

9:00–10:00	bezoek faciliteiten
10:00–11:00	spreekuur en aanvullende gesprekken op uitnodiging van de commissie
11:00–11:30	gesprek met de opleidingsverantwoordelijken
11:30–14:00	intern beraad van de commissie, voorbereiding mondeline rapportering + middagmaal
14:00	mondeline rapportering

